

Наш Лемко

PIK IV.

Ч. 7 (79)

Львів, 1-го квітня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморевича 2. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення пісая умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРА О:

Річно 3 зол., Шірично 1'80 зол., Четвертично 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Американці присилайте передплату!

НОВА ЕНЦИКЛІКА ПАПИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Чітта Дель Ватікано 18. II.
Св. Отець вислав усім Епископам світу енцикліку з гострим осудом комунізму, що заперечує всі духові вартості і підважує всі авторитети. Папа підкреслив свої симпатії (прихильність і любов) до нещасних народів С. С. Р. і протиставив погубній доктрині комунізму відвічні правди Католицької Церкви. Папа поручає державам і поодиноким католикам, у першу чергу Духовенству, далі поглиблювати ці спасенні правди і боронити їх усіми силами перед підбурюючою та руйнуючою акцією комуністів.

Вкінці Папа підкреслив, що з огляду на постійну страшну комуністичну небезпеку вважає за відповідне звернути на неї увагу цілого світу.

ніше доручують всі посилки до громадських скриньок і не можуть брати на себе відповідальности за те, яка доля стрічає газети й листи в дорозі між самою поштою та адресатом.

Рівнож помиляються деякі панове, що переслідують селян і не можуть зрозуміти їм карою, криміналами за те лише, що селянина хоче (і повинен!) читати дозволені владою часописи, бо забраними легальних часописів і ревізіями викликають негодування серед селян і чинять велику шкоду державі, підриваючи довіру до державних урядів. Богові дяка — сьогодні вже двадцять сторіччя — тож не годиться трактувати селян як у добі панщини!

Пошта також для Українців.

Хиби, які треба направили.

Др. Степан Біляк, український посол, виголосив 13. лютого на поштовому засіданні Союзу промову. У цій промові крім засадничих справ звернув увагу відповідним чинникам на те, що на Лемківщину не доходять, зокрема останніми часами просто масово пропадають пересилки легальних (цензурованих — інших ніхто не посилає) газет і часописів, видаваних у Львові, та адресованих (виразно!) до сільських відборців на Лемківщині.

Така самовільна конфіскація поштових пересилок є просто присво-

юванням чужого майна, а водночас порушенням листової тайни — й тому повинна бути заборонена. Вкорочення цих практик лежить в інтересі сільського українського населення як і держави. Самородні цензори дуже помиляються, коли думають, що в цей спосіб роблять якусь прислугу державі — бо забувають, що своїми практиками збуджують недовіра населення до державних уладжень та до поштового управління державними чинниками права, бо йде про часописи легальні, поглядно цензуровані компетентною до того владою.

На це не треба окремих доказів, що поштові уряди якнайточ-

Читальня Качковського — осередком бандитської комунарської шайки.

Поборюйте лихо в зародку, щоб пізно не було.

Пригадайте собі, любі Читачі, скільки разів писали ми про зарозумілу комуністичну пропаганду для нашого села на Лемківщині. Окреме поміщували ми багато вісток, в яких наставляли ми кожочасно, хто розбиває єдність між нашим народом у Лемківщині; згадували ми теж і питували всіх тих, що розсвають незгоду й большевицьку заразу в наших селах, піддержують москвофільство та попирають діяльність т. зв. читальні Качковського. На кожному кроці старалися ми вказати нашому народові на Лемківщині, де він має шукати правдиві, нам рідні, віснорідні, українські шляхи. І не можемо замовчувати того, щоб наша армія з дня-на-день не дужчала; наші Брати на Лемківщині гуртувалися у наших рядах, прозивали, ставали радо до культурної праці над національним освідомленням й економічним розвитком нашого досі зле веденого господарства.

Аж нараз, наче грим з ясного неба — паде заборона поширювання, передплачування й читання нашого часопису. Авторам цієї заборони ми дуже вдячні за безплатну рекламу; бо це для нас найкраща запорука про необхідність і konieczність нашої дальшої праці.

Так, ми признаємо отверто, що даліше вперед, аж до повної побіди будемо боротися і всіх ідейних та здорово думаючих Синів Лемківських Гір будемо закликувати до безпощадної боротьби з комунією та її посестрою москвофільством. Комуня й москвофільство — це два найгірші боляки на здоровому організмі Лемківщини.

Та, щоб так звані „апостолами“ з „устроія“ ясно було, до чого веде їхня „місія“ праця, подаємо до відома вістки про події, що найкраще характеризують і висвітлюють стан, до якого їхня політика довела москвофільських яно комунізаційних осібників у Лемківщині. Виразно заявляємо, що ціла вина по боці різних „онгоддясько-устроїянських апостолів“ які йдуть від першого свого кроку отверто і рішуче на помилковому шляху, саме на шляху несмачної, погубної, позакулісової боротьби зі своїм матірним, церковним осередком, та явної боротьби зі загальними національними

стремліннями українського народу. Качковського — чи відповідніша тут ідейна, культурна й дозволена, легальна праця в читальнях „Пра-світі“, даліше чи комунізаційна „Земля й Воля“, їй побратим криницький „Лемко“, православне московське „Воскресіє“ та „Руські Голос“ потрібні Лемківщині — чи отворе українське католицьке дурковане слово.

Так, радується „господинове отці“ з „устроія“ й ваші полдечники бартки, костаровцький подвизнику та вороблицький недопораннз його боксером у голові. Другі нарожники станули а сорозу. Другі нарожники станули а сорозу. Другі нарожники станули а сорозу. Другі нарожники станули а сорозу.

Колом між розбавлену юрбу у вішнов завідатель Милика, Впр. о. Дамян Даяма і просив, благав танцюриста, щоб у заказаному часі не робили забав і розійшлися до хат, годі один темник-комунар скочив до Отця завідателя та няжкопораннз його боксером у голові. Другі нарожники станули а сорозу. Другі нарожники станули а сорозу. Другі нарожники станули а сорозу. Другі нарожники станули а сорозу.

Знаєже до вас, збаламучені большевицькими обцянками зі Шавника, Злоцького й Милика, звертаємося з гарячим проханням: Пробудіться, ми до вас на колінах підемо; ми не віримо, щоб ви не мали Бога в серці. Найсвятішу Матінку будемо молити, щоб подала вам сили встати й очиститися з неволі гріха й большевицької облуди.

Не відкладайте нашої помійної руки — ми ваші брати. Ходіть з нами, бо з нами Бог і Його свята воля.

Нам не лямні земські страхіття, ми одинокого Божого гніву боїмося.

Дуже важна справа.

Усі зніємо, хто сьогодні вчить наші діти на Лемківщині. Доволі багато писалося вже про те, з яких букварів учиться наша дитина. Та покищо не було відповідного ліку, щоб наша дитина не мусіла в так жахливий спосіб покутувати й навчатися якоїсь то чудернацької немови-говору. Правда — свідомі єдинці на Лемківщині обстоювали за права нашої шкільної молоді, але чомусь не було зорганізованої постави, щоб позбутися небажаних і шкідлих не апробованих букварів з наших шкіл.

Сьогодні, коли міністерство освіти в Варшаві дозволило українських дитячий журналик „Світ Дитини“ до шкільних бібліотек — рескриптом з 15. II. 1937. до ч. II. 14938/37, повинні шкільні комітети, або Батьківські Кружки, де й та-

ких не було би, тоді всі батьки шкільної молоді повинні негайно таки по повні нашої вістки зійтися в школі та домагатися від пп. учителів, щоб негайно закуплено зі шкільського бюджету відповідну до числа шкільної дітвори скількість „Світа Дитини“ та дати дитині можливість навчитися потрібної матірної мови.

Зокрема повинні теж самі батьки на спілку — двох-трьох або чотирьох зложитися та передплатити своїм дітям цей виховний журналик, що буде вести нашу молодь до пізнання потрібної кожній культурній людині на Лемківщині літературної української мови.

Наші Брати за океаном повинні рівнож прийти з поміччю своїм Рідням та передплатувати для них „Світ Дитини“.

До праці українська молодь!

БЕРІТЬСЯ ДО ШОВКІВНИЦТВА!

Зближається весна — використуйте всі наші неужитки.

Перед кількома роками наші українські часописи заговорили уперше про нову галузь домашнього промислу, що гарно може у нас розвинути — саме про шовківництво.

До недавня люди думали, що шовківництво може розвинути лише в гарячих краях, тимчасом практика вказала, що наш край шлюком до того пригожий, бо й почва відповідна і клімат підхожий! Батьківщиною шовківництва це Китай (Хіни), де воно розвинулося ще 3000 років перед Христом. Відтак перешло до Японії, де цілий нарід ним займається, згодом першійшло до Індії, до Персії, відтак до Греції, Риму, опісля до Італії, Франції, перед війною розвивалося гарно на Україні, а по війні: зачали пробувати чехи, поляки, тільки ми до цього забралися на самому кінці...

За сім років праці довели ми до того, що нині маємо у своїх посіданнях до 8 мільйонів морвових деревець, яких листям можемо годувати шовкопрядку.

Шовкопрядка це маленька гусениця, що вильовується з таких маленьких яєчок, так що від маку ті яєчка, звий грепою, тяжко розрізнити.

Яєчка ті спроваджується з кооперативи „Шовк“ у Самборі (вул. Замойського 7.). В однім грамі таких яєчок буде від 1500—1600 і це коштує 1 зол. — два грами 1.50 зол. На весні, як морвові дерева зачнуть пукати і зачне розвиватися листя, тоді виносити ті яєчка з зимної комори, де переховуємо їх, розложимо їх на кусинку фланелі або полотні, в теплій кімнаті, де мусить бути на стіні тепломір (термометр), що показує 16° Р. або 20° Ц. При такій теплоті по 6-ох днях зачнуть пукати і з них вилізять малі гусенички цілком чорні, а довгі на 5 мм. Їх треба зараз накрити кусочком органіни, на органіну накраяти кілька морвових листків і вони (ті гусенички) попереходять через дірочки органіни і зачнуть їсти морвові листочки.

Гусенички кормити треба що 4 години від 6 рано до 10 вечором.

Вони ростуть через 33 до 36 днів і виростуть такі великі, як вказуючі пальці. Тоді перестають їсти і зачинають завиватися. Кожна стелить собі гніздечко, снує з свого пищика густу теч, яка на воздуху засихає і це є шовкова ниточка, котрою то ниточкою гусеничка себе обмотує. Ниточка ця має довготу від 800—1400 метрів і нині обмотається гусениця цілком. Тоді називається куклою, або з китайська коконом. В тім коконі живе ще гусениця 10 днів і там в середині переображується в мотилля. Як мотилля пережире всі нитки і виходить на світ як самець і самичка, на те, щоби лучитися разом і видавати на світ знову яєчка для продовження свого існування. Щоби не допустити до подірвання кокона і через це зіпсовани нитки, годівельник мусить кокони забити в гарячій парі, відтак висунути і продати до фабрики шовку, за що фабрика платить до місяця гроші.

Як наші селяни навчилися сіяти морвове насіння, що виглядає так як зерно проса, і з цього морвового насіння повиростали морвові деревця та зачали від кількох років годувати шовкопрядку. По вигодуванні коконів, зачали їх продавати. Щоби праця наших селян не пішла в чужі руки, наші передові люди оснували свою кооперативу „Шовк“ і зачали скуповувати кокони від наших людей, по ціні риночній, як всюди на світі. Скупивши більшу скількість коконів, зачали їх розмотувати і з розмотаної пражі зачали ткати шовкову матерію, звану українським **сирим шовком**. Матерія ця незвичайно сильна, сила її рівна силі сталі! Матерію цю ткає кооп. „Шовк“ на простому ткацькому вартаті, бо на механічний вартат це не може спромогтися. Матерія ця пригожа на мужеські і жіночі літні костюми, а також на церковні фелони. Ціна цієї матерії від 8—15 зол. за метр широкий на 80 см. З цієї матерії вишито українськими взорами дотепер 2 церковні фелони, один для церкви в Самборі, другий для церкви в Лаврівському Манастірі. В костюмах з нашого українського шовку ходять вже деякі наші громадяни. Ця матерія незвичайно міцна, дається легко прати. Кооп. „Шовк“ звертається до вас браття

Лемки. Не оставайте позаді, а берітьесь до шовківництва!

Хай кожний з вас замовить собі в коп. „Шовк“ зараз тепер бодай 1 деко морвового насіння за 50 грошів, і хай посіє його в травні (маю) на грядочці, як буряки. Насіння зйде до кількох тижнів, відтак його пересадити як пересаджується розсаду, і за 3 роки повиростають вам деревця високі під паху. Тоді, хто таких деревець буде мати бодай 50, зробить собі з них живопліт, і тоді і може вже годувати 1 грам лемки і заробить собі кількадесят золотих в найбільшій доновинці перед живими. Годівля шовкопрядки триває всього 6 тижнів: від початку червня до половини липня кожного року. Відтак продасть свої кокони кооп. „Шовк“, яка до 1-го місяця платить гроші. Годівлі весті не можна без книжки-підручника „Шовківництво“ дра Богдана Гнатевича, де є багато образків, як годувати шовкопрядку. Ціна підручника 1.50 зол. Хто вже з вас має морвові деревця, хай запише собі в коопер. „Шовк“ бодай 1 грам яєчок (греви) до годівлі шовкопрядки за 1 зол. і хай з початком червня, або тоді, як зачнуть розвиватися листя морвових дерев, зачне годувати шовкопрядку. Горнітьесь всі до шовківництва, засаджуйте свої неужитки морвовими деревцями, а рубайте верби, бо верба не дає жадної користі, а приносить нам ганьбу. З нас культурні народи сміються, що ми мешкаємо в царстві верб і вільх! Проч з вербою, садіть морву!

Морва, як виросте та має вже 6—7 років, родить тоді багато вочів, які подібні до наших малин, або черниць. Ягоди морви мають смак нудно-солодкий, як люкредія. З морвових ягід робиться знамените вино, а також різні конфітури і соки можна варити з них вареники, як з черниць. Зі старого морвового дерева будуть прекрасні меблі, яких уживали в давніх часах французькі королі. Морвове дерево буде жити „до 150 років. Морвове листя, яким живиться шовкопрядка подібне до листя липи, а цвіт морвового дерева дає пчолом тільки жожитку, що й липа!

От бачите, який великий хосін з морвових дерев. Тому рубайте вербу, а садіть морву, — і розвивайте шовківництво.

Проф. Ів. Филипчак

Голова Надзірної Ради Кооп. „Шовк“ у Самборі.

3 життя наших Братів за океаном.

Відділ Союзу Українок у Джерзі Сіті призначив на своїх зборах п'ять ам. доларів на просвіті цілі Лемківщини. Цей гарний примір повинні взяти під увагу й інші українські товариства та причинитись по змозі своїми жертвами до акції віднодження Лемківщини.

В Нью-Йорку відбулась заходом першого відділу Організації Оборони Лемківщини в Українським Народнім Домі в дні 24. січня ц. р. вистава п. н. „Під ніч першого листопада“, пєра О. Котанського. Оце перша правдиво лемківська вистава з питомим лемківським вивором в Українським Народнім Домі в Нью-Йорку й тому кожний був цікавий побачити її. Сама вистава, хоч коротка, зробила незвичайно гарне враження на глядачів. Треба признати, що вийорські Українці з Лемківщини виявились дуже добримися аматорами (це впрочім і в самій Лемківщині дуже відрадне й похвальне явище) і свої ролі віддали дуже вміло. По виставі відбувся бал до пізньої ночі. Доріх призначено на культурні потреби Лемківщини.

Українське Товариство Горожан у Філадельфії влаштувало в Українським Народнім Домі „День Просвіти“ в дні 17. І. ц. р. (На цьому місці подаємо малу замітку, що не годиться народні імпреси, торжества, тощо важкіші національні події підняти під загальну рубрику „свято“, бо під святом розуміємо релігійні торжества та для зслучаю вказаних імпрес виставі назва — приміром — День Національної Єдності, День Просвіти, День Матері, День Української Книжки, День або Роковини Шевченка і т. д., врешті окремі заваз, щоб не надуживати назви „свято“ для просвітанських цілей видали всі українські греко-католицькі Ординарії). Обширний реферат про значіння „Просвіти“, про її дотеперішню працю та заслуги (гляди „Літостворена історія Лемківщини“ Юліана Тарновича стор. 224—245), як також про її завдання підтеперішню пору вголосив громадянин Михайло Дудра. Окремий короткий реферат про „Просвіту“ в англійській мові вголосив др. В. Галан. На закінчення концерту і промов відбулася з гарним успіхом вистава „Ой, та Просвіта“, виведена Михайлом Рибаким. В часі концерту переведено

збірку на ювілейний „Дар Просвіти“.

Не позістали позаді Українці з Лемківщини в Єлизабеті, що також уладили „День Просвіти“ в дні 24. І. ц. р. в салі Українського Народнього Дому. Кошторву частину виконав місцевий хор під управою Михайла Ядловського. Співав цей хор прекрасно загально-українські та українські пісні з Лемківщини. Музичні точки виконав молодий дуже талановитий скрипак українсь-лемко, син п-ва Левчики.

Гарну просвітанську декларацію вголосив молоденький хлопець, Галушак. Владив програму дня відчинив громадянин Василь Левчик, голова комітету О. О. Л. Вступив слово вголосив Впр. о. Совітник Й. Чаплинський. Окремий просвітанський реферат дуже відповідно подуманий й опрацьований вголосив дегаг Товариства „Просвіта“ громадянин Михайло Дудра. Слід лише згадати, що в дні 18. січня ц. р. Іх Експелеція український греко-катоц. Епископ Богачевський прийняв на аудієнції відпоручника „Просвіти“ Михайла Дудра та виявив велике заітересування ріднокраєвими справами, зокрема дуже прихильно поставився до організаційної праці Українців з Лемківщини. Пишуть нам врешті з Америки, що організатор Михайло Дудра об'їжджає всі місцевости в Америці, де живуть наші Брати з Лемківщини та вголосіть відчити й реферати про завдання організованого життя між нашою великою українською еміграцією та про пекучу

потребу культурної помочі Лемківщині в її повному віднодженні.

„Український Голос“ у Вінніпегу (Канада) помістив у літневих числах дві обширні статті про Лемківщину написані громадянином В. Гривняком з Едмонту. Автор статтей запізнає канадійських українців з обставинами на Лемківщині, пояснює завдання та напрямні на майбутнє. Статті ще й тим цікаві та цікаві, що автор спирається на історичні згадки і вяснеює походження українського племени — лемків та їх принадлежність до українського матірнього пня.

„Українські Вісті“ в Едмонтоні з 2. ІІ. ц. р. помістують світлину Впр. о. Івана Тилявського і статичну п. н. „Вираз пошани й любови до душпастира в Ріджайні“. У статті читаємо, що день Христового Різдва дав нагоду парохіянм української греко-катоц. церкви св. Василя Великого в Ріджайні також висловити пошану й привітання до свого пароха о. Івана Тилявського. По св. Службі Божій зійшлися всі вірні до салі під церквою і тут привітали свого душпастира відповідними піснями, бажаньями та гарним дарунком.

Дальше поданий в статті короткий життєпис о. Тилявського, та для нас найцінніше, що впродовж короткого часу душпастирської праці вірні у Канаді знавцалися на його, як самі називають, „золотім серці“, ціло віддалися його проводу. Отже бачимо, що Впр. о. Іван Тилявський тишиться не меншим поводженням у своїх парохіян тепер у Канаді, як недавно ще на українській Лемківщині.

Цінне письмо з Америки.

Хвальна Редакції „Нашого Лемка“.

Дуже Вам дякую за точне пересилання на мою адресу „Нашого Лемка“. По перечитанні лежить той часопис на бюрку в канцелярії, де приходять наші парохіяни й мають нагоду побачити світлинні з дорогої ім української Лемківщини. Дуже похвальне діло, що поміщуєте гарні знімки наших українських греко-катоц. церков у часописі, бо часто доводиться мені бачити, як то наші парохіяни пильно переглядають сторінки „Нашого Лемка“ та на вид церковці, яку вони бачуть на світлинні, неодному тишється слеза з очей, бо в той хвилюю вони нагадують собі свої

молоді літа та з цим Рідний Край, який довелось неодному покидати тому вже 40 до 50 літ. Треба теж знати, що наці Лемки, це найстарші Українці-емігранти в Америці.

Зокрема повідомляю Вас, Паче Редакторе, що я перечитала Вашу цінну історію Лемківщини, багато цікавого й корисного довідалась з цієї книжки, тому поручаю Всім історію, хто цікавиться Лемківщиною, що є невідірною частиною українського народу.

Пересилаю щирий привіт Рідній Землі й бажання в дальшій культурній праці. — Гарзд.

Карперіє, Па, Юлія Кучерова.

Наша відповідь.

ЧИ Т. ЗВ. „ВИСТИ АПОСТОЛЬСЬКОЇ АДМИНІСТРАЦІ ЛЕМКОВЩИНИ“, Ч. XI. ОБОВ'ЯЗУЮТЬ У СОВІСТІ?

Щоб якийсь церковний розпорядок, або взагалі якийнебудь закон м'г обов'язувати в совісті, то мусить відповідати таким трьом умовам, а саме: а) мусить відноситися до доброї й морально відозлоленої матерії; б) мусить бути видавчий через законну, компетентну владу; в) мусить бути формально виданий і проголошений.

Коли йде про наведені вгорі „Вісти“, то перша передумовина по найбільшій часті впадає!. Чому? Тому, що поза деякими, безспірними, засадничими справами, як прим. про метричальні копії й конкурсові іспити, криють у собі морально нездоложений мотив і предмет. Тим мотивом — це партійна, аж надто слідна та виразна ненависть до українців, а тим предметом є прим. заборона таких річей, які є морально добрі, чесні, дозволені та похвальні, як співання гімну-молитви „Боже Великий..“, прикраса церковлентами і речунички, або читання католицьких часописів.

Колиж знову йде про другу і третю умовину, то „Вісти“ не відповідають приписаній, канонічній формі церковних розпорядків. І так є тут зазначене, що „Вісти“ видає законна, компетентна, церковна власть. Вправді виділіє під „Вістями“ печатка з написом: „Апостольській Адміністраторь Лемковщини“, од-

наче нема зазначено ні імені, ні прізвища урядуючого апостольського адміністратора. А тимчасом до важности кожного церковного закону, чи розпорядку — власноручний підпис компетентного церковного законодавця є — попри печатку — безумовно вимаганий і потрібний!.. А такого якраз підпису на „Вістях“ немає..

Уміщений вправді на тихже „Вістях“ повний підпис „канцлера“ якоїсь неіснуючої „курії“. Однак цей т. зв. „канцлер“ не є претієм ніким номінальним апостольським адміністратором Лемківщини (хоча з позиції, на якій умістив він свій підпис, сідать, що хотів би ним формально бути!..), та приложена через когось на „Вістях“ печатка ніяк до нього не відноситься!.. Тимчасом ніякий канцлер не може ніколи сам власновільно видавати ніяких, канонічно-важних розпорядків, приписів і законів!.. Отже тимсамим і згадані „Вісти“ в цілости, хочби тільки лише з самих формальних причин, є неважні і нікого в совісті не обов'язують!.. Зрештою ми були би дуже вдячні, якщо славні „руссіє“ юристи і каноністи на „Устрою“ збили би це наше закінчення та висказали свій „золотий“ погляд на цю справу!..

Редакція.

видали тепер свої такі озлоблені тоном, а такі вбогі формою і дуренькі змістом „Вісти“, та котрі гуртуються довкруги лемківського, т. зв. „Устрою“!.. А тепер ще забороняють ті католицькі й українські часописи, котрі виступали, виступають і будуть виступати проти їх кацапсько-схизматичної кирії!..

Розуміється, що ціла ця заборона яні під канонічно-правним яні під річево-моральним оглядом нікого не обов'язує і ці, легально видавані, українсько-католицькі часописи будуть поширювати ще більше підпис повишого „указу“, як перед забороню!.. І то навіть тоді, хочби „великий“ устроїнський Васьо змобілізував проти нас, українців усіх агентів Г. П. У., всіх „руссіє“ шпіцлів“ і донощиків цілого світу, а не тільки тих, що зачалися по ріжних Оношдах, Волях, Кпншнях, Короснах і т. д.!, Устроїнський Васьо ще трохи за слабий, а від своєї табачки ще такі добре засмарканий, щоб м'г своїми дуренькими виступами знищити, або хоч на хвилю сплинтити непоборну, українську, національну стіхню на Лемківщині!.. Кінчимо: Сором московським лайдакам!..
Українці-лемки.

ДО СКЛАДУ І ПРИКЛАДУ.

Три роки вже минуло,
Щасливий, четвертий настав —
Як у Карпаті рідне слово
„Наш Лемко“ зі Львова застав.
Збудився народ, наче з трюбого
сну;

Начали Лемчи очі протирати
І всі як-стій в родину одну
Сталися дружно гуртувати,
Один в одного питав:
Чий ми сини, якого роду?
„Наш Лемко“ відповідь дав:
Українського славного народу!
Відрізали правду від облуди,
Пізнали, хто їм добра бажав;
Всі каються й б'ються в груди,
Бо правда неправду перемогла.

Так, три роки вже минуло,
Скоро як один день —
Лемківщина пізнала:
Де матірний її пеня.
„Наш Лемко“, український часопис

Щирий приятель і друг —
Він ясні лучи у села приніс,
Розвіяв хмари московських слуг.
Тож усі його читаємо!
Одиноку нашу добру газету;
Разом усі його попіраємо
Збірно посилаючи переплату.
А хто під ним ямку не копав,
Того за чуб візьме

Ваш Юрко Бородатий.

Новий протипукаїнський виступ московських фанатиків.

(„Указ“ за „указом“ сиплется проти Українців. — Заборона часописів: „Нашого Лемка“ й „Українського Бескиду“ на Лемківщині!..)

На днях появилися писані етимологічним архаїзмом т. зв. „Вісти Апостольської Адміністрації Лемковщини“, ч. XI, а радше „урядовий“ орган нового, „великого канцлера“ неіснуючої фактично „курії“ Лемківщини. У цих „Вістях“ аж роїться від протипукаїнського фанатизму!.. Сиплется тут „указ“ за „указом“, та кожний майже з них аж лише яркою ненавистю проти українців!.. Можна це вичитати і вичути з кожного речення тих „указів“, з котрих аж малооще не точиться піна крайньої, протипукаїнської злості й тенденції авторів!..

Вершом знову кацапської безличности є тим разом виразна вже заборона співати в українських греко-кат. церквах апробований Католицькими Церковними Властями у-

країнський гимн-молитву: „Боже Великий“, відтак заборона українських, національних лент і прикрас по церхвах, та вкінці заборона переплечувати, читати і поширювати українські часописи: „Наш Лемко“ й „Український Бескид“! Мовляв тому, що вони будіють ширять роздор між населенням?!

Хто ширив і ширить роздор, неважність і незгоду між українським населенням Лемківщини, ми це аж надто добре і докладно знаємо!.. Вистарчить згадати про 1926—1929 роки, а побачимо, скільки лайок, клевет і очерчень, скільки то підбурювань, зоологічної ненависти і злості вилито тоді на Св. Отця, Католицьку Церкву, католицьку віру і релігію, на Унію, на Католицьких Єпископів — з боку тих кругів, котрі

НОВИНКИ.

На днях вислали ми нашим ре-редплатникам чергову книжку Бібліотеки Лемківщини п. н. „Східніми межами Лемківщини“, тому просимо вислати нам належність за номеру 1 зл.

— Комер у Сайре Па (Америка) Дянько Новак із Загунія, пов. Сянік, дия 15. XII. 1936 р. В. Й. П.

— Повідомлення про поштові вільні від поштової оплати. Щоб удектиши акцію поборювання зарозалих недуг, міністерство пошт і телеграфів признало полекші для листування в звязку з протидіанням пошестям. Повідомлення про пошестні недуги, пересилані від громадських урядів, є вільні від поштових оплат.

— Перегляд коней і возів в цілій державі. Міністерство краєвої поліції разом з міністерством хліборобських справ розпорядили, щоби між 1. квітня та 1. травня переглясно перегляд усіх коней і возів. До перегляду треба привести коней, уроджених в 1933. р. і старші, що ще не мають „доводів“, дальше коні 9 і 12-літні, А, Л або Т. Вкінці покинути до перегляду 4-літні коні й іші, які не були в останніх роках оглянені. Перегляд возів відбудеться в місцевостях, визначених через військові влади.

— Смерть сестри міністра. Перед пів роком арештували Ванду Паралевіч, сестру збитого міністра Перачького, а жінку президента апелляційного суду в Кракові. Арештували за хабарництво і за виробовання протекції при обзиді високих посад. Була це дуже погана й замотана справа. В слідстві викрили багато співзвинних і то не будиного. Польські газети широко розмазували справу, головню протиправительствени газети. Всі нетерпеливо ждали, чим та справа закінчиться. А тимчасом майже напередодні процесу Паралевічова тяжко занедужала та померла. До-круги її смерті витворилися різні сплетні та підозріння.

— До молочарні кооперативи в Гарті, березівського повіту, дісталися злодії і розпорили касу, в якій було 2.000 зол. Одне з злодіїв сполохалися і втікли, не забравши грошей.

— Українські селяни Закарпаття організуються. Дия 15. лютого у великій селі Бичкові на Закарпатській Україні відбулося загальне зібрання ташомної організації „Українська Селянська Партія“. На

зібрання прибуло 700 селян і сільських робітників та рішили всі згуртуватися разом в одну організацію, що стане до боротьби за кращу долю українських селян по тямтій бік Карпат.

— Кооперативна гарбарня в Яворові. Одинока не тільки українська, але й на терені Польщі, кооперативна гарбарня в Яворові осиянула в 1936 р. 10 років свого існування. За цей час кооператив зробила великий крок вперед. Вона має тепер власні доми вартости 7.500 зл. та машини вартости 5.250 зл. Вироби гарбарні мають вже свою устійнену марку. В 1936 р. оборот гарбарні виносив 163.694 зл. Кооператива стоїть на добрих основах і дає запоруку дальшого розвитку.

— Скажаний пес покусав п'ятинадцятеро шкільних дітей у Комачі. Першу поміч уділив лікар негідно. Ще раз звертаємо увагу, щоби псів держати на ланцюгу та в разі нещастя зараз повідомити відповідний уряд.

— Робітники на тартану в селі Репедь (комарницька округа) страйкували за підвишкою платні. Страйк скінчився успішно для робітників. Одна лише біда, що робітники українці вписалися до Звізюнку Роботників та платять по 20 грошей тиждень вкладки на якусь оборону. В кожному разі гроші йдуть у несвої руки та більше як певне, що використовують їх на знищення всего, що нам дороге.

— Важна пригадка. Соймові комісія ухвалила привертнути ренту (засілок) низько-процентовим інвалідам, які нездібні до праці 15 процент. Цим признають нездібність на 25 процент, отже такі інваліди можуть старятися про ренту, яка їм належить. Прохання треба писати чезом окремі ставовства до Скарбової Палати (для Лемківщини в Кракові). Але це відноситься до таких інвалідів, що скінчили 55 рік життя.

— Весняна поміч на засіві Центральна адміністрація влади видала своїм тереновим органам завязалення в справі весняної помочи на засіві для рілників, особливо тих, що в минулому році потерпіли від граду, пожеж, повені, неврожая і т. д. і не можуть засіяти своїх піль власними засобами.

Бідний, хто грає на чужій сопілці.

Лемківські Кооперативи!

Найкращіше забезпечення товарів від арадежі-впаю заключає тільки в Товаристві Взаємних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

— Жертви денатурату. У селі Лібухора, турчійського повіту на Бойківщині на весілі у Лудя Цитрина давали гостям пити приправлений денатурат. Наслідки були страшні: 80-літній господар Гафни помер, а 35-літній Гагун осліп. Справою занялася самбірська прокураторія. Якби то добре було, щоби сьвінцях прокураторія вглянула, що діється у різних риманівських покутнях шинках, де на келюшки розпродують денатурат і троять несвідомий народ і то без ріжничі, чи українсьч чи поляк. Те саме діється в Буківську, Коросів, Балигороді та других заживдівених місточках.

— Повисився у вязинці городського суду в Горлицях на вязиній краті Сидір Сембратович з Нової, спільник бандита Вондоловського, що згинув підчас поліційної погоні в Ропиці Пільній.

— Кари за знування над звірятами. Міністерство внутрішніх справ у Варшаві вислало до воеводів і старостів обіжник у справі карання наглими карними наказами за знування над звірятами. Міністерство пригадало, що ще вквітні 1934 р. поручило, щоби адміністраційна влада використала прислугуючі їй управління розпорядку про карно-адміністраційне поступування. Вони можуть поручити властивим державним самоуправним функціонарям, щоби накладали карними наказами грязня за проступки проти декрету з 1928 р. про охорону звірят. Отже не вільно бити коней і других домашніх тварин, первантажувати фір і возів, морити голодом, уживати невідповідної упряжі, копати або каміньм навертати тварин на пасовищі і т. д. бо за це — цілком слушно — буде кара. З твариною теж треба поводитися людяно!

Уживайте лише

знаменитої цюкорії „ЛУНА“, зловорою підмішки кави „ПРАЖИЇ“ і солодової кави „ЛУНА“, виробів

Української Кооп. фабрики „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“ Львів XV., вул. Церковна 2.

Молитва за свій нарід.

(Не тільки можна, але такі є моральним обов'язком кожної людини молитися за свій нарід!..)

Молитва за свій нарід має своє моральне і теологічне обґрунтування в четвертій заповіді декалогу, та в основній заповіді любови ближнього. Бо коли маємо любити своє ріднине гніздо, та його шанувати, коли ми є обов'язані любити ближніх, то ця наша любов мусить в якійсь звершеннішій ступні обіймати теж і тих, котрі в особливий спосіб злучені з нами, а це вузлами крові, спільного походження, спільної мови, спільної, історичної традиції і спільного, збірного життя. А цею людською збірністю є якраз свій власний нарід. Знову одним з об'яв' любови цього народу є саме молитва — і то так приватна, як і прилюдна молитва!..

Молитва за свій нарід стала невідрубною частиною св. книг Старого Завіту. З них довідуємося, що за свій нарід молилися пророки, молилися богоугодні мужі, молився особливо св. Пророк і Псалмотворець Давид!.. А провідник ізраїльського народу, Мойсей, вставляючися за своїм тяжко упавшим народом на горі Синаї, навколінках, зі сльозами в очах молився, щоб Бог вимазав радше його їм'я з книги життя, як мав би не пощадити і не помилувати його народу!.. І всемогучий Бог, як лише побіліл, прихилився до цієї молитви Мойсея, та простив тяжкий гріх його народу!..

Опися в Новому Завіті. Ісус Христос, Божий Син, шукав першазавсе погибших овець ізраїльського дому (народу), молився за них, а навіть плавав над недеєю столицьного міста Єрусалиму... Так само і Апостоли — і ділом і молитвою любили свій нарід, та у своїх місійних працях давали завжди першество своєму народові. Св. Апостол Павло, цей великий і незрівняний Апостол поганських народів, і в праці і в молитві свій рідний нарід, як перший і найдорожчий собі, мав всегда на серці!..

Молитися за свій нарід — це ніяка не політика, але це внесла релігійна правда і потреба, котра виразно впливає з науки Католицької Церкви... Як у практиці повинно виглядати виконання цього релігійного обов'язку, дають нам прекрасний примір хочби такі наші найбільші сусіди, поляки. Хто мав нагоду перед війною чути, як вони по своїх католицьких костелах співали зво-

решуючо свій гимн-молитву: „Боже, цю Польскен!..“, цей мав тим самим нагоду наглядно перекопатися, яку величю, будуючу, релігійну красу, яку потужно, моральну силу, який благородній, освячуючий вплив має на вірних молитва за свій нарід!.. Ця молитва — це справді молитва, не тільки зворушуюча душу і потрясаюча серце, але теж прошибаюча облаки і небеса!.. Поляки співали, просили, благали і молилися і випросили те, що бажали!..

І чи знайшовся би був тоді, в часах займанщини, якийсь польський Епископ, який з якихсь партійних мотивів і зглядів мав би відвагу

заборонити полякам цей гимн?!.. Ні! Рішучо, ні! Такого Епископа були би вони сейчас гідно і безшадно нап'ятували, та як національного зрадника і шкідника, виключили були би його поза скобки свого народнього життя!

І з'ясім слухо!.. Одначе такий Епископ між поляками не знайшовся, бо вони знають належно цінити та гідно боронити свою національну честь і повагу!..

Тільки — на жаль — у нас заплилися між кацапськими недобитками такі.

Одначе дарма!.. Від дозволеної, легальної, апробованої молитви за свій нарід не спинить нас рішучо ніхто, а тих мерзених виродків, чи то з лемківського „Востроя“, чи зпоза нього, проклене, нап'ятує, та гідно осудить нарід та історія!..

Україні-лемки.

Прочитайте, а не пожалуйте!

Цими днями появилася нова дуже цікава книжечка про нашу Лемківщину. Написав її Др. Франц Кокко в ській, що довгі літа прожив поміж лемками, як суддя в місті Сяніку та щирим серцем полюбить ту українську землю та її щесних, привязаних до своєї віри та народности мешканців. Своєю книжкою Др. Кокковський назвав „Східні м'яжи Лемківщини“, бо пише так, наче їхав гравіцією Лемківщини від сходу та описує село за селом, усе, що де цікаве та гідне уваги. В другій частині цієї книжки описує, як то вперто треба було боротися за свою церкву в селі Кременній, в третій знову звичай рибаків у Сянічині, а нарешті в четвертій частині — щоденне життя лемківського села.

Для нас, лемків, найцікавіша буде перша частина, бо там описане майже кожне село від Сянік аж по Днів. А кожному хіба цікаво довідатися, що про його село пише чужа людина, або знов порівняти життя свого села з життям інших сіл. Цікава також друга частина, бо вона вчить нас, як треба боротися за своє право й ніколи не уступати, хочби здавалося, що вже нема ніякої надії на перемогу.

Дві останні частини призначені вже більше для тих, що нашої Лемківщини не знають. Ми самі знаємо дуже добре, як наші рибалки мають рибу, або як називаються по-нашому частини плуга, чи іншого господарського знаряд-

дя або як будується „хижу“. Заге для чужих людей, а навіть для українців, але таких, що не були на Лемківщині, то таке цікаве, як наприклад для нас оповідання про Америку, або про якісь інші незнані землі.

Власне тому повинні цю книжку прочитати всі, — не тільки лемки, але й ті наші брати-україни, котрі не знають нашого життя. З цієї книжечки вони довідаються, чим є Лемківщина для цілої Української Землі, на якій небезпеки вона наражена та як дуже мусимо кою дорожити й напружувати всі свої сили, щоб її для нас зберегти.

Думаємо, що невеличкий наклад дуже скоро люди розкуплять, тому спішіть за замовленнями, щоб не було запізно. Ціна цієї вартісної книжки всього один зл., а замовлення треба надсилати до Адміністрації „Нашого Лемка“. Ю. Р.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЕКСПОРТУЄ

збіжжя
бекони
дріб
яйця
кльоччя

ПРОДУКУЄ

мило
масні вироби
навивав нитки

Правне відношення Апост. Адміністрації

до Перемиської Єпархії та до Галицької Церковної Провінції.

Ерекційні акти Апостольської Адміністрації для Лемківщини. — Апостольська Адміністрація і конкордат. — Апост. Адміністрація і гр.-кат. Перемиська Дієцезія та Галицька Церковна Провінція. — Помилкові шляхи Апост. Адміністрації та марні вигляди на будуче.

Канонічно - цивільно - правне існування Апостольської Адміністрації на території Лемківщини спирається на двох, прилюдно-правних актах, а саме: 1) На конвенції Апостольської Столиці з урядом Польщі з 1934 р., і 2) на декреті Св. Конгрегації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934. року.

Щодо першого акту, то це заключений на 10 років (себто до 1944. р. включно) договір між Апостольською Столицею й урядом Польщі, на основі якого уряд годиться виділити з гр.-кат. Перемиської Єпархії її дев'ять західних деканатів, а саме буківський, горлицький, грибівський, динівський, дуклянський, короснянський, мушинський, риманівський і сандецький та еригувати на цій території окрему Апостольську Адміністрацію для т. зв. Лемківщини. Цією територіальною, церковною областю має управляти залежний безпосередньо від Апостольської Столиці апостольський адміністратор. На основі окремої точки конвенції уряд дає йому дотацію з державного скарбу. Крім того апостольський адміністратор матиме до помочі трьох членів курії, теж оплачуваних урядом. Ця конвенція, що її не оублаковано ні не ратифікував сойм, обов'язує на 10 років (себто до 1944. р. включно) з тим застереженням, що якщо ні одна з договірних сторін не вивіла її по 10-ох роках, тоді вона обов'язується автоматично даліше на такий самий протяз часу. Отже тим самим з таким мовчавим збереженням цієї останньої кімченної клявузи вище згаданої конвенції продовжилось би на такий сам період часу і прилюдно-правне існування Апостольської Адміністрації для Лемківщини.

Виконанням цієї конвенції з боку Апостольської Столиці був декрет Св. Конгрегації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934. р., що починається від слів: „Кво апіус конзуларет...“ що нім на вище згаданій території Лемківщини ериговано канонічно-правно і фактично Апостольську Адміністрацію. Одночасно в особі о. д-ра Н. Нагорянского призначено першого апостольського адміністратора для Лемківщини ад нутум Санктае Седіс. Іменування другого і третього апостольського адміністратора для Лемківщини — в особах бл. п. о. д-ра Василія Масцоха й о. д-ра Якова Медзєцького — спирається вже на цим першим, основним, ерекційним акті, як на правій основі.

Насувається тепер питання, як є відношення обох вище названих, прилюдно-правних актів до конкордату, заключеного дня 10. лютого 1925. р. між Апостольською Столицею і Польщею, що з днем 23. квітня 1925. р. після ратифікації соймом і сенатом набрав сили державного закону?... Слід відразу відповісти, що оба вище згадані акти, себто і конвенція з 1934. р. і декрет Св. Конгрегації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934. р., в нічому ненарушують, неослаблюють, ні не змінюють обов'язуючих у Польщі постанов згаданого церковно-державного конкордату. Це тому, що оба ці

прилюдно-правні акти, на яких спирається канонічно і цивільно-правно Апостольська Адміністрація для Лемківщини, мають лише переходовий, тимчасовий характер і в нічому не змінюють установленого конкордату і санкціонованого державним законом з дня 23. квітня 1925 р. (Д. З. Р. П. ч. 47, поз. 324 з 11. травня 1925) основного церковно-територіального поділу держави (себто поділу на церковні провінції і дієцезії). Вслід за тим і сам апостольський адміністратор для Лемківщини є призначений лише „ад нутум Санктае Седіс“, себто до довільної, часової безпосередньої розпорядимості Апостольської Столиці, котра може його — на випадок потреби — кожної хвилини відкликати, зложити з уряду й усунути.

З цього логічний і правний висновок такий, що канонічно- та цивільно-правну, територіальну й ерархічну єдність і незалежність Галицької Церковної Провінції, а в її складі і гр.-кат. Перемиської Дієцезії, установлену точкою б). дев'ятої статті (IX, арт.) конкордату з дня 10. лютого 1925. р., гніче згадані два акти, про створення Апостольської Адміністрації для Лемківщини, не скасували, ні не обмежили, ні не нарушили!... Цю обставину підкреслює теж і Його Ексцеленція Кардинал Мармаджі, б. апост. нунцій у Польщі, у своїм листі до Екск. Митрополита Андрея з дня 12. лютого 1934. ч. 12564. Отже не зважаючи на еригування на дев'ятьох західних деканатах гр.-кат. Перемиської Дієцезії т. зв. Апостольської Адміністрації Лемківщини — ці деканати становлять даліше нерозривну частину гр.-кат. Перемиської Дієцезії і разом таку саму складову частину Галицької Церковної Провінції. Таким чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — не є ніякою окремою, самостійною дієцезією, чи єпархією, а тимбільше ніякою, окремою, церковною провінцією — і то ані під церковно-правним, ані під цивільно-правним оглядом!...

А чим-же є в такому випадку? Є не тільки церковна, територіальна область гр.-кат. Перемиської Дієцезії, виділена часово й первозорично згід дієцезальної юрисдикції, гр.-кат. Перемиського Ординарія, (а не з нерозривного, територіально-правного складу Перемиської Дієцезії!...) і підніжена безпосередньо юрисдикції Святішого Отця Римського Папи, який її виконує через спеціального, підчиненого Собі безпосередньо Ординарія, званого апостольським адміністратором Лемківщини. Далі з цього виходить, що: право до виконання дієцезальної юрисдикції Перемиського Ординарія на цій церковно-територіальній області гр.-кат. Перемиської Дієцезії не є ні відкликане, ні згешене, ні скасоване, а є лише часово припинене з тим канонічно-правним наслідком, що церковно-духовну юрисдикцію на цій області перебрав безпосередньо Св. Отець та доручив її виконувати т. зв. апостольському адміністраторові для Лемківщини ад нутум Санктае Седіс. Таким

чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — це тільки своєрідний **правний вимок** (ексцепція юрис). що основного, територіального стану гр.-кат. Перемиської Дієцезії, ні теж правової непопулярності та ерархічної єдності Галицької Церковної Провінції в нічому не змінє ні не обмежує!..

На цій канонічно-правній основі **гр.-кат. Перемиський Ординарій** має і **дальше право титулувати себе Сяницьким Єпископом**, себто єпископом Лемківщини, над якою під і з уповноваження Апостольської Столиці виконує часово (після конвенції з 1934 р. на 10 літ) юрисдикцію покликаний ад-гок спеціально апостольський адміністратор. А якщо так, **то імя гр.-кат. Перемиського Ординарія**, якому св. Апостольський Престол, — не еригувавши на Лемківщині окремої самостійної дієцезії, а лише часово, Апостольську Адміністрацію, — по-лишив і **надаліше потенційне право до виконання в будучині церковно-духовної юрисдикції над Лемківщиною, слід виголосувати в літургічних і богослужбних текстах на території Апост. Адміністрації Лемківщини** — так, як виголосується імя Митрополита Галицької Церковної Провінції. Бо коли гр.-кат. Перемиський Ординарій має слухув. канонічно-правну основу титулувати себе сяницьким єпископом, отже єпископом Лемківщини, то чомуж він не має права до того, щоб на області, що є нерозривною частиною підчищеної йому церковної, епархіальної території не згадувано його імени підчас Богослужень?!..

Тому **то викинення розпорядком Апостольської Адміністрації Лемківщини** з дня 25. лютого 1935 р. ч. 28/35 імени **Перемиського Ординарія** а зразом і **сяницького єпископа** в одній особі з **богослужбних текстів на території Лемківщини**, є не тільки грубим нетактом, та ознакою поганого наставлення, під яким ця Апостольська Адміністрація через своїх нерозважних і розполітикованих керманців почала своє фактичне існування, **але теж правним ненесомом і порушенням!**... Цього різкого нетакту і порушення не спійняти цього несправити теперішній, „новий“ апост. адміністратор Лемківщини!... Чому? Це вже глибока, окутана тайною тактика засади московфільської каноністики і літургії у відношенню до українців!.. А тимчасом на лемківській церковній області слід виголосувати підчас Богослужень по іменах св. Отця і Митрополита Шептицького також імя **сяницького єпископа** й апостольського адміністратора Лемківщини. А слід це робити не лише з огляду на приличність і такт, але теж і з огляду на літургічно-канонічну поправність та konsekвенції!

Потрібні точки взаємного відношення Апостольської Адміністрації Лемківщини до гр.-кат. Перемиської Дієцезії і напика, точки, що уніфікують обопільну дисципліну клири, нормують взаємний обсяг тайственої юрисдикції священників на обох церковно-територіальних областях, управлінняють спільні, масткові і спірні справи та питання обсади душпастирських станиць в Апост. Адміністрації — з огляду на **недостачу духовної семінарії на Лемківщині, устійнює окремий договір, заклочений літом 1935. р. у Варшаві між Лемківським і Перемиським Ординарієм** — під патронатом Апостольської Нуницьятури у Польщі. Але цього договору або т. зв. модус агенді, що для українців є

своїм змістом розмірно корисний, не введено ще дотепер у життя з вини керманців Апостольської Адміністрації, ні навіть не опубліковано.

При кінці слід підкреслити такий факт: Цій обставині, що Апостольська Адміністрація Лемківщини зараз від першої хвилини свого фактичного існування вступила отверто і рішуче на помилковий шлях, яким вона вперто йде і досі, а це на шлях несмачної, погубної, позакульшової боротьби зі своїм матірним, церковним центром, та явної боротьби зі загальними, національними аспіраціями своїх власних вірних, цьому не єнувата ні Апостольська Столиця, ні католицьке церковне право! Цьому євнені — і то на цілних 100% — фактичні керманці Апост. Адміністрації. Вони — замість шило й лопаттю реалізувати чисті, виключно **релігійні** ітентції Апостольської Столиці щодо Лемківщини і поступати згідно з буквою і духом католицького церковного права та добрими і коректними, міжєпархіальними звичаями — поставились відразу буднично й ворожо і до дотеперішніх гр.-кат. церковних кругів, і до національних почувань та змагань тих своїх вірних, які признаються до української національної ідеології. Тимчасом саме лемки українці творять величезну більшість населення Лемківщини, тому та Апостольська Адміністрація Лемківщини принесла для Католическої Церкви більше шкоди, ніж користі, а **радне саму тільки шкоду і ніякої користі**, бо ця Адміністрація не лише не приєднала нікого з пртосланих до католицизму, але зрадила до Католическої Церкви і тих, які до цього часу були серцем і душою до неї привязані!

Тому то не лише українці-лемки повинні домагається і дбати про те, щоб Апостольська Адміністрація Лемківщини, яка в очах вірних є основно скомпромітована і зневажена, або відразу (не ждучи на скінчення свого 10-ліття), перестала у своїй теперішній формі існувати та вернулась під юрисдикцію свого правового, сяницького єпископа і перемиського ординарія або, щоб управління нею, як апост. адміністратор, ідейний, второпний, розумний і працьовитий український священник! Токий священник, який мав би за собою почне і беззастережне довіря усього духовенства і загалу вірних, та який — попри свою чистоту релігійну і церковну працю — **ішов би назустріч національним і культурним змаганням свого Єласного народу!** У протилежному випадку, якщо в короткому часі не дійде до радикальної зміни в Апостольській Адміністрації теперішнього стану, духа і наставлення, і до того згідно з національною честю та з національно-культурними аспіраціями українського народу на Лемківщині, — то Лемківщина готова ще — серед існуючих і до крайности адресованих і напружених обставин — **перемінитися під релігійно-церковним оглядом на запропащений, справді місійний терен, що буде вже підлягати не Св. Конгрегації для Східної Церкви, але Св. Конгрегації для Поучнення Віри (Де пропаганда фіде!..),** так, як це вже було і давніше!.. Тому **чає очі протерти!**
Лемки-українці!

Прислайте належність за книжки і передплату!

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко“ Львів, Зіморівча 2.

Як горнеться до української книжки

українська дитина на Лемківщині?

(Краса й стиль рідного українського слова й висока добірність тягне лемківську дитину до рідної, української книжки.)

Перетомлена і зражена шкідливою трохазвничною в школі, українська дитина на Лемківщині жадбно й охоче горнеться до свого рідного, друкованого, українського слова. Ця жадоба є зовсім слухня й природною, як природною є у дитини схильність до пізнання, вивчення і вживання своєї матірньої мови — і то можливо в її найзвершенішій і найдосконалішій формі. Українська дитина на Лемківщині вже сама відухово відчуває, що подавана їй насильно, штучна трохазвнична замикка їй прямо доступ до правдивого й чистого, національного формування, до здорової, національної освіти й культури.

Відає кожну, до свого інтелектуального рівня примінену, українську читанку, чи книжку бере вона охоче до рук та з зацікавленням і з користю її читає. Що до самої техніки читання такої книжки, то найцікавіше тут те, що наша лемківська дитина бажає, особливо, коли подана їй книжка походить зі зразкової бібліотеки наших високопоставлених, дитячих видавничих підприємств, відразу, т. зв. від вступу, безперервно аж до кінця.

Щож то так тягне українську, лемківську дитину до української книжки й українського друкованого слова?

Першзавсе, коли йде про форму і стиль, чистота й краса рідної мови, та легкість вислову, яких ця дитина не може рішучо знайти у комуністичних читанках і букварях. Щойно зі згаданої книжки вчиться вона практично властивої й поправної азбуки і граматики повневірною й понижуваного трохазвничною, рідного слова. Тому — для вивчення своєї рідної, матірньої мови — подати негайно українській, лемківській дитині до рук відповідну, українську книжку є річчю необхідною й konieczною!..

Дальше!.. Другим моментом,

котрий потягає згадану нашу дитину до читання української добірної книжки, це її цікавий, пожиточний і будучий зміст. Тут українська дитина знайде все, що вона для свого формування, збудування, хошеного поучення і здорового зацікавлення потребує й хоче!.. Саме: байки й казки і цікаві оповідання й картини, уяву заспокоюючі образки і захоплюючі приміри й історичні оповідання з рідної бувальщини і національною освідлюючі й поучаючі елементи і здорові, релігійну дидактику й будучі приміри для практичного життя!.. Словом, вона знайде тут все, що в стані приспособити її ум до пізнання рідної, української, словесної й національної культури, та розбудити у ній благородні чутства ширшої любови до свого власного, українського народу й Батьківщини!..

Тому й не дивиння, що вітсья перечитання одної, такої книжки розпитується лемківська дитина сейчас за другою, а відтак за третьою й четвертою — так, що її ум, стремління духа й цікавість не можуть вже обійтися без здорової книжкової національної лектури!.. Відає й практичний висновок, що закладання українських, дитячих бібліотек по наших селах на Лемківщині є, особливо в теперішніх умовах, безумовно вказане, пожиточне й konieczне. В протинному разі ця дитина готова підупасти шкідливим, аморальним і чужонаціональним впливам, а у висліді звородити, для нашої Нації пропасти й перейти у чужий табор!.. А що ця небезпека, особливо на Лемківщині існує, — це злишнім є тут доказувати. Тож ми, старша, українська генерація, возьмімся солідарно, як один муж, до подання здорової, української книжки для української дитини на Лемківщині!..

Андрій Березюк.

Віджила історія перед-потопового Хама

(Або „філоетовий“ вистріл проти Впр. О.О. Радників-Українців на Лемківщині.)

Які філоетові відзнаки мають право та яких не мають право носити два Впр. О.О. Радників-Українців на Лемківщині не мають вони докладно означене у вистардених через бл. п. О. ДРА ВАСИЛА МАСИХОА, НОМІНАЦІЙНИХ ГРАМОТАХ З ДНЯ 25 ЧЕРВНЯ 1935 Р. Ч. 1433, завершеному відтак установленню присягою в дні 16, липня 1935 р. Так самі іменіцай як теж і редакція та почесні права тих Впр. О.О. Радників Ан. Адм. — Українці, п'ядани ми згідно з присягами церковного права (Колесє Кан. Прагг. Кн. ІІ, ч. І, Т. VIII, Гл. VI, Кан. 423—424), ЗІСТАЛИ вє в місяці травні 1935 р. ЗАТЕРДЖЕНІ ЧЕРЕЗ СВ АПОСТОЛЬСЬКИЙ ПРЕСТОЛ В РИМІ. Рівноє один Ординарїтський Радник-Українець на Лемківщині зі встает у своїх послених правах затвердений у голві 1936 р. через Апостольську Нунціатуру у Варшаві.

Ішла річ, що Ш НАКАНОНИЧНО ПОСТАРЛЕНІ Й ІНСТИТУОВАНІ ВПР. О.О. РАДНИКІВ НЕ МАЮТЬ НИКОЛИ НИЯКОЇ НАГОДИ ВИКОНАТИ — ЗГІДНО З ПРИПИСАНИМ ЦЕРКОВНОГО ПРАВА — СВОЇХ КАНОНИЧНИХ УПРАВЛЕНЬ. БО ІХ РІШУЧО НИКОЛИ НЕ СКЛИКУЄТЬСЯ НА НИЯКІ ЗАСІДАННЯ. НІ НА НАРАДИ!.. Бо і на що скликувати, коли тих канонічно-правних речників і представників Українського Духовенства в Курії — ріжні, зарпідіє і самозвані! „кадилери“ і „коронні дзєкани“ дуже добре і справно ВИРУЧАЮТЬ! (?) Здається, що ні „русские достоянниці“ вже таки досочу наситяться і дєсєвають фактом безправного патріяршого ВИКЛОЧЕННЯ НАШИХ ВПР. О.О. РАДНИКІВ-УКРАЇНЦІВ ВІД УСЯКОЇ УЧАСТІ В ПРАЦЯХ „КУРІЇ“!.. Тимчасє показалоє, що ні!.. Іх апетит їде ще дальше!..

Саме спубліковано недавно указ⁴⁴ яким — у дильсєматичній, вивертній формі, під ріжними позорами, ЗАБОРОНЕНО бєсправно „ДЕЯКІМ“ — І ТО ЛІПНО „ДЕЯКІМ“, ОТЖЕ ТІЛЬКІ НАШІМ ВПР. О.О. РАДНИКАМ-УКРАЇНЦЯМ, КОРИСТАТИ СІ З ІХ ПОЧЕСНИХ КАНОНИЧНИХ ПРАВ!.. Зате, „русские“ можуть собі навіть ходити в мітрах і в пурпурі, то не вїдє нікого па т. зв. „у строїно“ не болєт, ні в очі не колє!.. Тільки — не дай Боже, — аби котріє з наших відзначених, українських свє мєтєликє на Лемківщині скєрєствє з гадаєних і прислугуючих собі законно-канонічно-церковних прав і відзначень!.. НАВІТЬ РОЗПОРЯДКІ І ПОВНОВАЛІ І В СПОВІДІ НА ВЕЛИКИЙ ПІСТ ДЛЯ ДУХОВЕНСТВА ОСТАВЛЯЄТЬСЯ АБИ ТІЛЬКІ ФІЛОЕТОВИМИ УКАЗАМИ⁴⁴ ЛОПЕЧИ І ДАТИ ПОЛІЧИКУ У КРАЇНЯМ!.. Щож є вєластиє за „курїя“ мєтра провадити судєства і вїдє указ⁴⁴ проти своїх власних, найбільєх членів?.. І то ще прилюді, публічно, указ⁴⁴!..

ВІДАЙ ВІДЖИЛА НА „УСТРОЙНО“ ІСТОРІЯ ПЕРЕДПОТОВОГО ХАМА!.. Бо їнакше годі собі ні дивиняю яєща пояснити!.. Подаємо це до відома Найвищим Церковним Властям!..

гарний
блеск
і добру
консерва-
цію швіно
даєть Вам
П.А.С.Т.А

ЕЛЕГАНТ

з фабрики:

„Зоря“, Львів, Кордєцького 51

Не вільно нам забувати,
що свільки
ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво
української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

З наших сіл і міст

ПЕЛЬНЯ, ПОВ. СЯНІК.

І в наших селі молоді не дармувала цей зими. В листопаді загостряло Пельні п. Сидір Рицар, абс. гімн. В нашій читальні „Просвіти“ оживилась освітня праця. В грудні улажено виставу св. о. Николая з роздачею даруночків чемами дітям; у січні приїхали до нас члени К. О. С-у зі Сянокі та дали виставу „Мати“, котра своєю тенденцією викликала помітне враження на присутніх. Дійсно велика вдяка належить академікам зі Сянока, котрі поگردилися з виставою піхотою зі Сянока в найбільш тріскучі морози, щоби цим способом заохотити і мешного брата до праці для народу. Підчас Різдвяних Свят хор читальні „Просвіти“ в Пельні співав під вклянами українських громадян гарні колядки під проводом п. С. Рицаря та заковядував 16 золотих на Рідну Школу. Уродливих хористок і хорястів бачимо на першій сторінці нашого часопису; посередній диригент хору Сидір Рицар. Дня 12 лютия ц. р. відбулися Загальні Збори читальні „Просвіти“, на котрих вибрано новий Виділ, який має заповроу, що в слідууючому році ще кращими успіхами увінчається праця в читальні. Першим виступом у цьому році буде вистава „Неон“ або „Мученики з катакомб“, до якої вже готуємось. Кожного четверга й неділі відбувається голосне читання в читальні та один з Виділових виголошує освітній реферат, якому прислухується около 30—50 членів. Вступають, браття, всі як один у члени нашої читальні, не дайте баламутитись темним духам, котрі по ріжних „канцеляріях“ закипаються до безтями та в горіщі багать ціле своє щастя. Прийде час, що й вони пізнають: хто їм ворог, а хто приятель й опамятаються, прозорість і завернуть з хибної дороги. Коби це якнайскорше сталося!

СЕМУШЕВА — ПИЛИ.

Невеличке українське село в Сянжчині, доч. Тиряви Волоської. Читальню „Просвіти“ засновано в селі щойно з початком 1936 р. До цього часу дуже тяжко було свідомій молоді започаткувати якунебудь культурно-освітню працю, то-

му, що вічно повставали в селі між старшим громадянством якісь міжусобиці. Також різні застручували село тим, що за „Просвіту“ підуть члени до тюрми та посилаються на них різні грошові кари. Але звичайно з чорної хмари малий дощ, так і з тими страхами скінчилося. Завдяки алергії, успішній праці молоді сьогодні читальня „Просвіти“ має поперх 40 членів (слід згадати, що в селі є ще 7 польських хат і дві жидівські рудери). Було теж раз мале непорозуміння, бо до читальні зайшов Іван Стад та зачав авантуруватись. Однак свідомі члени „Просвіти“ знаючи, що за бійки або авантури влада може припинити діяльність читальні, випросили нечлена з домівки, де зарпом мститься кооператива. Завдяки своїй кооперативі село не ходить до жидів (дуже похвально!) ані на закупно ані на роботу. Не пастуюком ані не каменем проганяти жидів до села, лише оминати його, зорганізувати культурно село, піднести освіту та виробити село належно до народньої праці — оце найкращий лік, як визбутись жидів і стати самовистарчальними.

Свій.

ЛОСЕ КОЛО ЛАБОВОЇ.

У дні 21. П. ц. р. аматорський гурток з Лавової відотрав при співучасті молоді з Лосього виставу в Лосьому п. н. „Страшна пімста“. Головну роллю мав Михайло Рывак, оскільки актори вивязалися зо своїх завдань якнайкраще. Слід би лише подбати, щоб такі вистави відбувалися частіше, та щоб за лавовянами й лосянами пішли досколічні села й також у себе вчилися, читали й уряджували вистави.

ОПАРІВКА В СТРИЖИВЦІНІ.

Читальня „Просвіти“ в селі Опарівка, пов. Коросно, вшанувала в неділю 31. І. „День Крут“. Промову виголосив Михайло Барна, по-

тім були співі й деклямації „Тиям Геров“, „Вкраю мати, кат сконав“, „Крути“, „Ой у Лузі“, „Спонилидсь м'ра“ і багато інших. Реферат виголосив голова читальні Павло Осолодський. Закінчено свято відспіванням національного гимну. Свято відбулося гарно й бадьору. Тільки частина молоді блукає ще досі аспінає і волить виспівувати „по вулицях чужі „кавалки“, чим зайти до читальні. Але ми боремося з цю байдужістю і маємо надію, що скоро зедмаемо всіх здорових і розбудимо в них приспаві в душі сили.

—

ЛІСЬКА ОКРУГА.

Загальні Збори кооперативи „Народний Дім“ у Ліській ухваили при розділі чистого зиску квоту 120 зл. виплатити за посвяту й жертвеному працю справникові цієї кооперативи д-ров: Орестові Ярославичеві. Та цей ідейний працівник зрікся цієї квоти, а розділяти її на добродійні цілі для свого народу.

Ось візречь гідний наслідкування.

Читальня „Просвіти“ в Чорній улаштувала в дні 14. лютия ц. р. аматорський висува п. н. „Укращене щастя“, драму в 5-ох діях зі співами й танцями.

Знову читальня в Гошові відотрала дні 15. лютия комедію в 3. діях п. н. „Гатка Большевичка“, з читальня в Устріках долишніх висвітлила в дні 21. лютия ц. р. пєсу в 4. діях п. н. „Ми ідемо в бій“.

—

БАРВІНОК БІЛ ДУКЛІ.

В селі Барвінку є жидівський тартак фірми „Вестрайх і син“, який ріже вже роками день і ніч кавоци, також з доколовичів і житівських лісів. Рік-річно повстають нові зрубів, що спричинюють наглі зливи, котрі нищать майже шорочу засів, зносять землю до потюків, полишаючи за собою каменистий спід ґрунту. До цього тартаку возять трами зиндрайвчани, барвінчани та тиліявняні за лів-дурно, бо жиди як всюди так і тут добре вміють визискувати незорганізованого селянина. І ось в січні п. р. прийшлю межги господарями Барвінка й господарями Тиліяви до

«Куримо — то лкше найліші паперці і тутки (повноватки)»

Української фабрики Кооперативи „Будучність“ в Тернополі

„КАДІНА“

ЧУДА ПРИРОДИ
УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

Малі Пеніни, Шляхтова.

Гора „Баба“ між Явірками і Шляхтовою.

Малі Пеніни в Явірках.

бійки в лісі, на відтанку Тилиави, в т зв. Блудній. Барвінчани виїхали до ліса як звичайно, та тут тилиявни напали на них з сокирами і колами, що такі трохи потурбували солтиса з Барвінка та декотрих господарів, мовляв: ви не маєте тут права, то наш ліс.

Лагодженням непрозуміння занялась поліція з Барвінка й передала справу до суду, де суд заевднув шістьох господарів з Тилиави від 3—6 тижнів арешту.

Чи не ганьба провадити братовбійчу боротьбу на жидівських трамах, замість спільно протиставитись всяким жидівським висказкам, що від віків ріжними шахрайствами, визиском і спекуляціями тягнуть послідні соки з несвідомого та незорганізованого робітника? Як до вас писати, щоб ви вже раз перестали бути жидівськими наймитами? Чи невинна кров пролята за несвої рахунки вийде вам на добро? Схаменіться — будьте людьми! Просимо вас і приказуємо вам!

КОМАНЕЦЬКА ОКРУГА.

Репель. Дня 21. II. ц. р. загоствиз до нашого села організатор філії „Сільського Господаря“, Іван Ковальський та в дуже змістовній і захоплюючий спосіб представив нашому громадянству конечність кружка С. Г. в селі. По його промові-рефераті зголосилося 40 селян у члени кружка та зложили заразе свої вкладки. При цьому вивязалася гарна довшя дискусія про господарські обставини наших сіл у горах. На закінчення забрав голос громадянин Сухоставський, що зясував культурне життя в селі та побажав, щоб за рік читаль-

ня „Просвіти“, кооператива й Сільський Господар засіли спільно як три сестри до святочної профсори. Щастя Боже в культурній праці!

Радошці сумно записались в рощі. Справді більшість села — свідомі громадяни, одначе деякі слухають ще досі комунарського Лубкова. Там засілися приятелі, вождя Сталіна та проповідують свою науку московсько-комунарську. Під впливом цих вожак воював у Радошціях „герой“ Юрко Казьо, якого Бог покарав за безбожницькі вичини; на веселлі провалив себе ножем і так по собачому скіячив своє марно ведене життя. Ще перед цим хотів забити невинного Івана Шапочку. На похорон масово явилися московсько-большевицькі недобитки з Ославинці й Лубкова та (що за сміх!) на вінках понаписували, що Казьо помер „за віру“ — шкода, що не додали, як хулив Богові, лозав св. хрести, деморалізував молоді. Намятайте лубківські „паньчі“, що вина за цього й інших паде на вас!

Шавне. Суд у Буківську покарав Впр. о. М. Гробельського гривною 5 зл. за те, що він ідучи в урядових справах зо Шавного до Лубкова мав образити постерункового в часі легітимування. Дивне, що й священник уже зачинають легітимувати та видав без причини подавати до суду. Чей Впр. о. М. Гробельський вже поверх зо 30 літ ревню душпастирюю та почесно сповняє свій священничий обов'язок! Тут якась — мабусть — інша причина мнимої образи.

Вірюшійте передплату та присилайте належитість за книжки!

Говори
КНИЖКИ

Василь Баричко: ЗА КРАЩЕ ЗАВТРА УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА. Львів, 1937. Ром. 17X12; стор. 40. Накладом автора. Ціна 40 гр.

Автор цієї книжечки сам з фаху агроном намалював нам немов чарівний образ такого села, яке в нас повинно бути і може, дасть Бог, колись і буде. Бо всі ті чудові уладження, що їх у селі Райському бачив вдуманий Степанюк, не є такі цілком вдумані, чи виссані з пальця. Все те автор певно десь бачив за границею, або хоч читав у різних описах аграрничних поступових господарств. Книжечка „За краще завтра“ не є строго господарською книжкою. Це легонька аступна читанка, що несодного захопить до читання господарських книжок, і додумавши, як поправити своє господарство, щоби поправити життя своє і своїх ближчих. Такі книжки тепер на часі.

Г. Н. Кассон: ТВОЄ ЩАСТЯ В ТВОЇХ РУКАХ. Видання „Українського Видавничого Інституту“ — сторін 104. Ціна 1.40 зл. — „Цю книжку можемо найбільше поручити нашим сільським хлопцям і дітятам. Книжочка подіє 13 рад для людини, в якій спосіб покочати життяв трудності і вбогстві. Ця книжка якраз тепер на часі для українського молодого покоління, яке мусить через тяжкі обставини боротись за краще завтра“.

Український народ мусить перевиховатися по думці вказане цей книжки.

Ю. Шкрумляк: ПРОСВІТА СИЛИ НАШОЇ ОСНОВА. Оповідання для кожного віку з 16 обр. Накладом Т-ва „Просвіта“, Львів, 1937.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник, ч. 1, 2, 3, видає „Просвіта“, Львів, Ринок 10. За редакцію відповідає Д-р І. Брик.

УКРАЇНСЬКО-ЛЕМКА В АМЕРИШ
обезпечуйте життя Ваших Родин в однокому українському Товаристві обезпечте на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 38; там пишеть по всі потрібні інформації.

Стрільці кличуть.

(Оповідання).

Його називали — Лесь. Він нічим не рижнівся від інших сільських хлопців. Літом пас худобу, косив траву, зб'яв, як треба було то і за плугом ходив й їздив, де випало. А зимою, він молотив, різав дрова, воду приносив, а як не було роботи, тоді волочився поміж хати. Еге, він вже немалий, йому дев'ятнадцять літ. — Іздити конем — він страх як любив. Бувало візьме коня за віжки, тай тільки поцмокає й іде... Іде...

Була осінь. Кругом сіріли пусті поля; а з дерев падали жовті листки і стелилися під ноги. — Дорогою тиркотів віз. Це Лесь і його батько Василь їхав до ліса по нерівній дорозі. Та Лесеві байдаже. Він підсилював весело та гнав конем щосили. Сонце було ще не високо, як вони вихали до ліса.

Лесь швидко побіг лісом, шукаючи пригожого дерева, а Василь з возом та конем зівстав на долині при дорозі.

Вже з годину ходив Лесь по лісі.

Праворуч вже й ліса не було, лише простягалася поляна, зароста густими корчами. Ціла гора була порита, що кілька кроків глибше яруги й всюди повно поздовж виритих ям. Лесь ходив по горі, залазив до ям і там знаходив: крісові кульки, бляшані пушки з консерв, куєні заліза, ремені, та декуди ще й людські кости, черепи... Крісові кульки хован до кишені, ремінні паси пробуван торчати в руках, але вони зараз переривалися, — мов паперові.

— Вже перегнали, — подумав. Ще добру хвилю лавив по ямах, аж зирк — і в одному місці побачив з землі вистаючий черевик.

— Як новий... придається... треба взяти, — майнула в голові думка і він скочив, шарпнув і витягнув черевик зо землі. З черевиком витягнув зо землі цілу ногу — кістяк.

Лесь не був боягузом, але в ту мить йому зробилося так страшно і ніяково, що він наче задеревів на

Гр. кат. церква в Бортині, коло Рощи Рувської.

хвилю. А відтак кинув черевик, скочив і що сили почав утікати. За ним гнав привид.

Йому здавалося, що з під землі підвелася постать воєка та великанськими кроками зближається до нього, костисті руки хватають його за горло а лісом котяться могутній крик:

— Ти на що забрав мені ногу! У-у-у, не подарую! Не подарую! У-у-у!...

Блідий прискакав до воєка.

— А тобі що? — запитає Василь.

— Нічого, — відказав Лесь, а губи затряслися в нього і ноги задрожали. — На всі батькові питання він нічого не відповідав, наче не його вони торкалися. Василь аж розлютився. Трохи поворкотів сердито, але відтак змовчав, мов вода в рот набрав. — За хвилю наладували дров і вихали з ліса.

Під вечір вернули до хати. В хаті Лесь повечеряв, трохи покурився по хаті, пішов спати. Він скоро заснув.

Темна і глуха ніч огорнула село. Ніхто ніде ні не чичиркнув. А в Лесевій хаті дивні-дивні джмелі сцї ночі.

Ось відчинилися двері і на порозі хтось станув.

— Це я! — впали гострі слова.

— Хто... — хотів крикнути Лесь, та жх здавив його за горло. Він пізнав. А а-а, це той... у сірій стрілецькій блюзі, з крісом на рамені і без черевика на правій нозі.

За ним сунули, вже інші постаті: одна, друга, десята... Вже цілі сотні їх.

По хаті понісся гомін:

— Це ми, що наші кости бачив ти порозкидани по горах. Чи знаєш, за що ми впали? Лесь мовчав.

„Ми кров своєю лили і життя не пожаліли, за те, щоб волю здобути для грядучих поколінь. Ми вріли, що на землі зрошеній нашою кров'ю, виросте воля, або — коли нам не доведеться її здобути, то на місце кожного з нас, що впав — стане сотня нових бранців, де владе сонця, там стануть — тисячі і мільони.“

А ти, що робиш? — Ти син народу і в жилах твоїх течє та сама кров, що й нас рвала до великих діл, а ти тепер — мов звір дикий — плондуєш місця нашого спочинку, та топтаєш по наших костях.

Га—а. Може ти скоро, зі змеваюю стегнеш копати наших кости і спалити по них? А тоді... Бачиш кілька нас тут? Гляди, щоб з наших уст не вирвалося:

— Проклятий будь!

Всі грізно зморщили чола і насупили брови.

— Ні-ні... я не знав... — простогнав Лесь.

— Ми віримо

Петро Попередній.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, лавуки, хрести, чайі, дзвони, прапори для Товариств і відукаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадяло

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/Л.

і в П селках: у Львові, Руська ч. 20. в Перемшл, вул. Косцюшка ч. 5.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки
ДЕНДРА

фабрика

у
Львові

вул.

Потоцького
ч. 85 а.

Українська родина в народніх строях у Білій Воді, к. Н. Торгу.

Вороблик Королівський.

Дня 10. березня ц. р. в дівомівці Кружка „Сільський Господар“ у Вороблику корсел. устроєно Шевченківський День для членів обох Товариств.

Влаштувало діточу виставу з інсценізаціями віршів Великого Тараса. Найбільше захоплення викли-

кали серед приявних виступи 5-ти літньої Славці Паночко і 6-ти літньої Олі Колчак, котрі декламували по кілька віршиків, м. ін. „Заповіт“.

На закінчєня хор під умілою диригентурою п. Н. Саламона відспівав „Заповіт“ Т. Шевченка.

ЛИСТУВАННЯ

Вир. с. І. Тилявський в Канаді: Отримав послідичею відбір 3 ам. дол. з г-р. залученням 1 дол. за передплату, 1 дол. за календарі Рідної Школи та 1 дол. на передплату 1937 „Христос Наша Сна“.

Окремо пересилаємо братній привіт і бажаюча кращої долі.

Вп. Іван Левчик з Полян С.: Заплатчено по кінець вересня ц. р. Привіт.

Вп. Андрій Ланда з Вороблика: Передплата вивілана по кінець вересня ц. р. Широ подоровавляємо.

Вп. Марія Лейдуш та Андрій Грозьо з Нантиком Па: Мають заплачено по кінець 1938 р. Сердечно дякуємо.

Вп. Андрій Сухорський, Вілька: Одержав від брата Михайла з Америки 1 дол. на передплату. Також Ваш брат широко Вас здоровить. Гарзяд.

ЖЕРТВИ.

Громадянин Іван Саракун у Ренелі зібрав на христинах у господаря Івана Майковича на українських інвалідів 2 ал. Гроші передано через адм. Н. Л. на викладу ціль. Помагач Бог!

Присутні на христинах у Антона Цеплого (Гаталя) в Боську, зложили добровільно на Рідну Школу 230 ал. Спаси Бог!

Добровільна збірка на веселлі Лешка Левка в Бонариві, переведена Тимком Хомяком у квоти 390 ал. на добродійні ціль. Гарзяд.

Замість вінка на могилу б. п. професора В. Чайківського, зложив 5 ал. Ю. Тарнович на добродійні ціль.

З нагоди вітання Вікторів та Івана Хруща в Лосє збірка на Рідну Школу 281 ал. Шести Боже!

На веселлі Марії й Василя Вахна в Лосє, збірка на українських інвалідів 403 ал. через Адм. Н. Л. Боже заплати!

Юльян Тарнович.

Історичні пам'ятки в західних Карпатах.

Судові записки з XV. сторіччя в Сянйцькій землі вказують на те, що так звані Сянйцькі долини були вже відповідно заселені та цілішні громади були ось такі: Микола з Тарнави (1437), Іван з Тирява (1439), Петро з Велиполя (1447), Микола з Пеллі (1463), Іван зі Смушової (1453), Юрко з Букової (1448), Анна з Долини (1491), Петро з Ячмира (1444), Микола з Прусіка (1467), Михайло з Дубрівки (1486). Одначе властивий осельницький рух не лише у Сянйцькій землі, але у всєяких західні Карпати збільшується між 1500—1650 роками. В тім часі масово втікає населення з північних і західних сторін, саме аж від живецького ключа — або шлеського промежжя та долинами рік і потоків переходить у підгірські землі, найрадше в залісні околиці та тут поселяється. Стрічає воно вже оселі автохтонів із півдня і сходу, але колонізаторська акція не бере цього під огляд, лише пре вперед, щоби визискати кожний кусок управної землі та лісні багатства. Слід згадати, що ті но-

ві люди в західних Карпатах краще почувалися, бо тут не було того гнєту, перед яким вони втекли зі заходу та господарські обставини далеко були догідніші, як у північних польських землях і пісках. Тут саме треба між іншими шукати причини зможеної колонізаторської акції мужостороннім напливовим елементом у західні Карпати.

Джерела:

Барановський: У півдніжжя Білої Гори. (Істор. перегляд). 1916.

Дугнопольський: Причини до володського осельництва в Карпатах, Краків 1915.

Букя: Історія осельництва польських земель в короткому нарисі, Варшава 1920.

Казимир Добровольський: Ворожєна й поєднання в судівництві польських бескидських осель XVII. і XVII. ст., Львів 1924.

Дельво: Бєскидські верховинці, Краків 1851. Гроцький: Артикули магдебурського права, Перемішль 1760.

В. Лозїнський: Правом і безправством, Львів 1913.

Моравський: Сандєччина, Краків 1863.

Березневі ради для пасічників.

Восені минулого року матки скоро перестали червити. Була слота зимно, тому на зиму пішла стара муха, що значно податніша на запернення й великий відсоток ссипу.

Декуди пчолі мали ще й малий запас меду на зиму, зима була д'ястись морозна, то й більше спотребували їжі, щоб удержати теплоту. Кожний пасічник, особливо початкуючий, повинен бодай 2 рази в тижні навідатися до зимуючих пчід; приложити вухо й послухати осторожно, чи чути тихий шум. Якщо не чути, тоді застукати нагло; відозвуться пчолі і затихнуть згодом, це знак, що все в порядку, і демо далі. Відозвуться неразу або прогнано і шинеляво, знак, що бракує меду і такій пень, якщо на дворі зимно — треба принести до хати і підгодувати цукровим сиропом. Буває й таке, що пчолі цілком не відозвуться. Тоді негайно взяти пень до теплої хати, виняти рамки, струсити пчолу на решето та огріти обережно коло печі. Перед тим легко скропити тепловою водою з цукром. На рамки полати сиропу й як пчолі ожив-

ляться, всипати до огрітого горячою цеглою у шматі вулика й у теплоти. Зіставити в хаті через ніч та щойно рано винести до стеблинака.

Якщо потепліє до + 14 степенів Ц, винести всі пні на тїчок, щоб облетілися, при чому добре вважати, бо з облету пізнаємо силу пня.

По облеті, хочби було й зимніше — не шкодить.

Однак кожний початкуючий пасічник мусить знати, що навіть найбільш засібних у мед пнів, підгодується на весні штучно сиропом. Від весняної штучної підгодулі пчід, залежить сила пня і добрий пожиток у літі.

Підгодувати треба найменше впродовж 2 тижнів, по пів склянки рідкого сиропу на пень денно.

Такої підгодулі треба тимбільше цього року, коли стара муха гине, а молоді мало. Сіяти з весною шведську (білу) коношину, бо вона дає багато меду і збільшує видільність паші, особливо, коли мішати зі звичайною червоною.

Степан Вархольяк.

Перепони в акції Т-ва „Відродження“.

Перепони в акції Т-ва „Відродження“.

Місяць лютий — це міжнародний місяць протилікольного боротьби, признаний у цілому культурному світі. Польща також бере участь у загальній міжнародній боротьбі з отрутами та всіми силами поборює яживання алікольних напїтків при допоміг своїх абстинентських товариств. У цьому році на запрошення Польського Уряду під протекторатом Президента Р. П. проф. І. Мосьціцького відбудеться у Варшаві в днях від 12.—18. вересня 21-ий з черги Міжнародний Протилікольний Конгрес. До цього Конгресу польської абстинентської товариства при активній підмозі Уряду приготуються вже від довшого часу. Тимчасом, як то звичайно буває, йдуть перепони для українського протилікольного руху. З канцелярії Т-ва „Відродження“ дістаємо такий документ, який містиво в цілості:

Starosta Powiatowy Nowo Sądcecki. Nowy Sącz, dnia 23. wrzesnia 1936. Do Założyciel Kółka Ukraińskiego Przeciwalkoholowego Towarzystwa „Widrodzenia“ w Składzistem.

Na zgłoszenie z dnia 29. 8. b. r. wniesione do tut. Starostwa 31. 8. 1936

na zasadzie art. 13, 14 i 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. 10. 1933. Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808 zakazuję założenia w Składzistem Kółka Ukraińskiego Przeciwalkoholowego Towarzystwa „Widrodzenia“, ponieważ działalność tego Kółka może spowodować zagrożenie spokoju i porządku publicznego. W szczególności stwierdzono, że ogół mieszkańców gromady Składziste sprzeciwia się założeniu tego Kółka, przedkładając dane, że Kółko to przez swą działalność będzie zakłócało spokój i porządek publiczny. Od tego orzeczenia przysługuje odwołanie do Pana Wojewody w Krakowie, które podać należy przez tut. Starostwo w terminie dni 14-tu, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia tego orzeczenia. — Starosta.

(підпис нечиткий).

А тепер лист голови й секретаря Кружка „Відродження“ в складзістїм:

Слава Ісусу Христу!
Хвальна Радо „Відродження“ у Львові.

Дякую Вам дуже прихильно за лист дуже мені цінний, який я дістав 22. XII. 1936 р., але, на жаль, розпечаталий солтисом у складзістїм Павлом Копилчаком, який най-

„Народна Торговля“ в сяноці

порука

членом, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоняльні товари,
насіння господарських рослин
і трава.

більше шкодить Кружкові. Солтис наш усе мусить цензурувати і все переходить через його руки... На жаль, оказового числа „Відродження“, як Ви сїб писали в листі, як й інші мої часописи, як Місіонер, Наш Лемко, Народна Справа, Дзвіночок, котрі йдуть на мою адресу, ледво же ледво одно прийде, а двох нема, бо якась мара забирає, хоч і заплачене. Тільки без перери йде криничий юда „Лемко“, якого солтис роздає за дармо, бо то „руске“.

В справі кружка ми на отсе письмо писали рекурсе до лана воеводи. І як ми писали той рекурсе до Кракова через Повітєве Староство, то ще до нині нема жадної відповіді, не знаємо, чи дозволять чи ні та коли. А щодо того письма зі Староства, то є так: з громадян ніхто ся не спротивляв заложеному Кружку, тільки солтис наш, бо ми належимо до польської збірної гміни Навойсва (7 км. від Сємь), то солтис був противний, бо на него йїт і всі, а навіть наш наувчитель так само. Дякуємо дуже, що Товариство „Відродження“ довідувалося за нас і за нашу працю. Перепрошую дуже, що може щось не так написано, як має бути, але лише не вмію... — Підписи.

На нашу думку й не треба лише писати, бо ці прости, але шпїри слова самі за себе говорять. Цей маркантний приклад нехай послужить як доказ, на які перепони натрапляє відродженецька акція не лише на Лемківщині, але також у цілому краю, бо таких і подібних випадків можна навести цілими десятками.

ФЕЛОНІ, ХОРУГВИ, КИЛИМИ
та всяку одєжу хемічно чистити,
відновляє і красить
одинока українська

МЕХАНІЧНА ПРАЛЬНЯ
„АТА“

З провінції просимо посилати
поштою.

у Львові, ул. Зелена 31.